

Ці хацелі б вы паляцець у космас? Чаму? Што вы ўжо ведаеце пра жыццё касманаўтаў з кніг, тэлеперадач і інтэрнэту? Назавіце касманаўтаў-беларусаў. Паразважайце, ці лёгка быць касманаўтам.

Акаём — далягляд, прастора, што можна акінуць вокам.
Заўзята — напорыста, упарта, старанна.
Зыркi — яркі, асляпляльны.

На касмічным караблі

Пётр Клімук

Сённяшнія хлапчукі заўзята гуляюць у касманаўтаў. Мараць лятаць у космас, быць камандзірамі караблёў. А кожны касмічны палёт — гэта перш за ўсё праца, праца цяжкая, упартая, адказная.

Вядома, прафесія наша цікавая. З касмічнай вышыні добра відаць, што Зямля круглая. Такое можна ўбачыць толькі з космасу! І выглядае яна блакітнай.

Неба ў космасе, наадварот, не блакітнае, а чорнае. Зоркі на ім ярка-белыя, буйныя. Здаецца, вісяць яны так нізка над галавой, што можна дакрануцца да іх рукамі.

Сонца таксама выглядае не так, як з Зямлі. Яно нязвычайна вялізнае, вельмі зыркае, ажно белае. У час заходу робіцца чырвоным, сплюшчваецца ў палоску. І ўзыходзіць вельмі прыгожа. У тым месцы, дзе яно павінна выкаціцца з-за гарызонту, успыхвае колерны акаём, які пераліваецца, як вясёлка.

Вельмі ўражвае тое, што Зямля з космасу выглядае не такой ужо і вялікай. Я нарадзіўся і жыў пад Брэстам. І некалі са страхам думаў: колькі гэта дзён трэба ехаць ад Брэста да Уладзівастока цягніком! А на караблі мы праляталі гэту адлегласць усяго за дваццаць хвілін.

Але мы лятаем у космас працаваць. Вынікаў кожнага касмічнага палёту з нецяргеннем чакаюць вучоныя.

Да палёту касманаўты настойліва і доўга рыхтуюцца. Якраз таму хочацца яшчэ раз падкрэсліць: самае галоўнае ў прафесіі касманаўта — праца і праца. І ў дадатак да ўсяго — моцнае здароўе!

Жыць і працаваць у космасе нялёгка. Там усё траціць вагу. Бачыш, што ў цябе рукі і ногі на месцы,

*Касманаўты
Пётр Клімук
і Віталь
Севасцьянаў*

але іх ты не адчуваеш. Падымаеш руку, а ніякай сілы на гэта не трэба. Ледзь паварушыўся ў крэсле — і ты «плаваеш» па кабіне. Хадзіць ці бегаць у космасе немагчыма: ногі адрываюцца ад «падлогі».

Спаць можна толькі ў спальным мяшку, які прывязаны да борта карабля. Ды трэба і самога сябе прывязаць да мяшка. Бо спрасонку можна выплыць і прачнуцца далёка ад свайго спальнага месца.

З’есці што-небудзь у космасе ці папіць вады — таксама работа. Боршч альбо суп знаходзяцца ў алюмініевых тубах, якія падобныя да цюбікаў ад зубной пасты. Адкручваеш каўпачок, праколваеш кончыкам нажа дзірку. Пасля злёгка націскай на тубу і смакчы.

Хлеб упакаваны ў пакеты. Буханачка — малюсенькая, з палову запалкавага карабка, каб яе можна было зарáz укінуць у рот.

Адным словам, жыць у космасе складана, а працаваць вельмі адказна.

1. Што цікавага паведаміў вам аўтар-касманавт у гэтым апавяданні?
2. У чым заключаецца складанасць прафесіі касманавта? Аргументуйце фактамі з тэксту.
3. Якім бачыцца Сусвет з касмічнага карабля? Прачытайце адпаведныя радкі з твора.
4. Што з жыцця касманавта на касмічным караблі вас найбольш уразіла?
5. Як вы лічыце, з якой мэтай Пётр Клімук раскажаў чытачам пра сваю прафесію і космас?

23 сакавіка 2024 года з касмадрома Байканур стартаваў касмічны карабель «Саюз МС-25». Камандзірам яго быў Герой Расіі, ураджэнец Беларусі Алег Навіцкі. У склад міжнароднага экіпажа ўвайшла і наша суайчынніца Марына Васілеўская. Яна стала першай у гісторыі Рэспублікі Беларусь жанчынай-касманавтам.

Марына Васілеўская нарадзілася 14 верасня 1990 года. Скончыла мінскую сярэднюю школу № 151. У 2022-м яна была адабрана сярод больш як трох тысяч прэтэндэнтак на ўдзел у касмічным палёце.

Марына Васілеўская прабывала ў космасе амаль 14 сутак. За гэты час яна поўнасьцю выканалала запланаваную навуковую праграму.

Беларускі касманавт Марына Васілеўская ўдастоена звання «Герой Беларусі».

*Касманавты
Алег Навіцкі
і Марына
Васілеўская*

Творчае заданне. Уявіце сябе экскурсаводам у касмічнай зале музея. Пра што б вы расказалі наведвальнікам касмічнай залы музея? На што звярнулі б увагу экскурсантаў і чаму?

ЗАГАДКІ

На полі Ярох рассыпаў гарох,
стала світаць — няма чаго збіраць.

зіро
на
бе
не

на
о
у
с

Цёплае, ласкавае,
Свеціць, ажыўляе.
На сябе глядзець
Нам не дазваляе.
Міхась Пазнякоў.

Да зорак

*Кастусь Цвірка
(Скарочана)*

1

З дзецьмі сёння, хоць і лета,
На дварэ я не гуляў:
Я ракету, я ракету
На паперы маляваў...

Я сядзеў і воч адвесці
Ад яе не мог ніяк.
Колькі тон у ёй — сто, дзвесце?
Мо туды залез бы я...

